

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Strategi 2026 - 2029

Om strategien

- Promilleafgiftsfonden for landbrug udarbejder hvert fjerde år en strategi for fondens virke. Den nuværende strategi gælder for bevillingsårene 2026-2029.
- Strategien beskriver fondens strategiske målsætninger, støtteformer samt tildelingskriterier og opfølgningsprocedurer. Projekter skal falde indenfor lovgivningsrammen og fondens formål for at kunne modtage støtte, og bestyrelsen anvender de strategiske målsætninger og tildelingskriterierne til at prioritere mellem projektansøgninger.
- Fonden yder både direkte projektstøtte og indirekte støtte gennem landbrugets produktionsafgiftsfonde.
- Der gennemføres mindst et årligt generelt opslag med fokus på *bæredygtig udvikling af landbrugssektoren*. Alle ansøgere skal ved ansøgning forholde sig til, hvordan projekterne bidrager til opfyldelse af fondens strategi, herunder hvordan projektet bidrager til reduktion af landbrugs- og fødevarerektorens klimaudledninger. Derudover kan der også gennemføres *særopslag* på anmodning fra fødevarerministeren.
- I løbet af strategiperioden gennemfører fondens bestyrelse et årligt servicetjek af strategien forud for åbning af nye ansøgningsrunder.

Strategiens samfundsmæssige kontekst

Fonden arbejder fortsat med et bredt og holistisk bæredygtighedsbegreb, der har fokus på både klima og miljø, økonomi og sociale forhold.

Strategien ligger i forlængelse af den brede politiske aftale om en grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021, som udstikker den politisk ønskede retning og dermed rammevilkårene for landbrugets udvikling frem mod 2030. Strategien har fokus på både konventionel og økologisk primærproduktion.

Fonden ønsker at bidrage konstruktivt til udmøntningen af Aftale om et Grønt Danmark fra 24. juni 2024, der jf. aftaleteksten vil udgøre det langsigtede grundlag for en historisk omlægning og omstilling af Danmarks arealer og af fødevarer- og landbrugsproduktionen i Danmark. Aftalen skal levere konkrete svar på landbrugets klima- og naturudfordringer, bane vejen for en historisk omlægning af det danske areal samtidig med at der fortsat skal være en stærk fødevarerproduktion i Danmark.

Promilleafgiftsfonden har en lang historie for at tilvejebringe og udbrede ny anvendelsesorienteret viden i landbrugs- og fødevarerhvervet, som fonden ønsker at forvalte på bedst mulig måde i den samfundsmæssige kontekst.

Fonden har særlig mulighed for at bidrage konstruktivt til realiseringen af den grønne trepart ved at støtte projekter, der fokuserer på multifunktionel landskabsplanlægning og biodiversitet. Samtidig med at der fortsat skal være en stærk fødevarerproduktion.

Bæredygtighed er i fokus i forhold til både konventionel og økologisk primærproduktion, husdyr og planter, herunder produktion af plantebaserede fødevarer, regenerativt landbrug og kan også være temaer som dyrevelfærd, når det går på tværs af sektorer og produktionsformer.

Lovgivningsmæssig ramme

Fonden kan inden for fondens formål og ståsted og i overensstemmelse med landbrugsstøtteleven og aktivitetsbekendtgørelsen anvende midler til aktiviteter i forbindelse med

- Støtte til videnudveksling og informationsaktioner samt rådgivning
- Støtte til forskning og udvikling
- Støtte til fremstødsforanstaltninger for landbrugsprodukter
- Støtte til kvalitetsordninger
- Støtte til sygdomsforebyggelse og – bekæmpelse
- De minimis støtte

samt i øvrigt foranstaltninger, som fødevareministeren giver tilladelse til.

FN'S VERDENSMÅL for bæredygtig udvikling

Begrebet bæredygtighed defineres i denne strategi i overensstemmelse med Brundtlandrapporten fra 1987 som ”en udvikling, som opfylder de nuværende behov, uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare”.

I 2015 vedtog verdens lande FN's 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Promilleafgiftsfonden har integreret verdensmålene i strategien og fokuserer på 10 af de 17 verdensmål.

Fonden anvender således et bredt og holistisk bæredygtighedsbegreb, herunder fokus på maksimal udnyttelse af input i forhold til output i en bæredygtig kontekst.

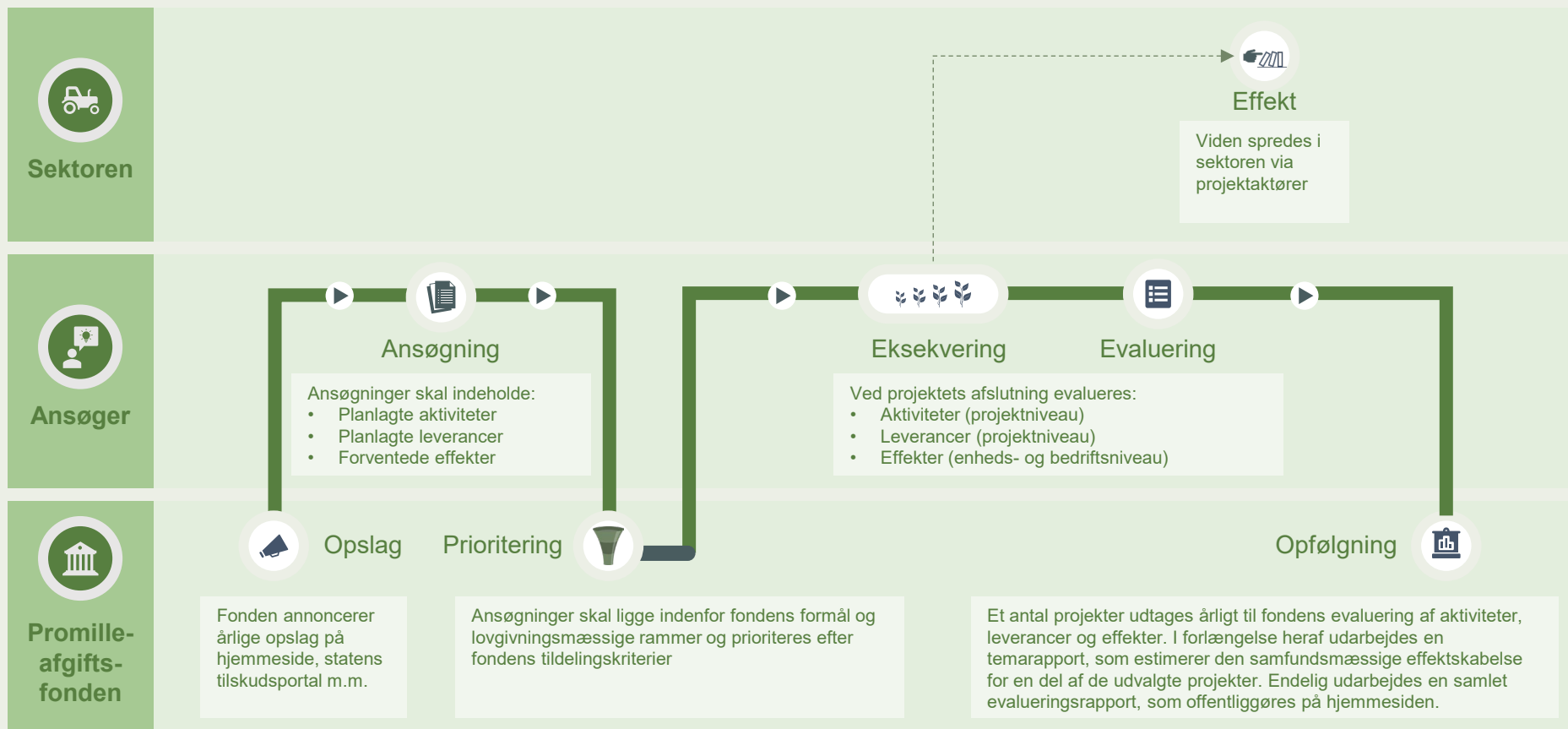

Nyt i strategien i ft. bevillingsåret 2027

Strategien for 2026-2029 har fået et servicetjek i foråret 2026. Her kan særligt fremhæves:

- Fremhævelse af fondens fortsatte særlige fokus på at skabe og videreformidle ny anvendelsesorienteret viden til gavn for primærproduktionen
- Fremhævelse af fondens fortsatte særlige mulighed for at bidrage positivt til udmøntningen af Aftale om et Grønt Danmark, herunder med særligt fokus på multifunktionel landskabsplanlægning.
- Fonden vil i perioden 2026-2029 give særlig prioritet til projekter, der bygger på samarbejde mellem videninstitutioner, organisationer og i øvrigt på tværs af værdikæden,
- I forhold til afsætningsfremme vil fonden i ny strategi prioritere projekter, der har fokus på bæredygtige landbrugsprodukter og konkrete afgrænsede initiativer til at styrke dette, hvor der kan sandsynliggøres en direkte effekt ift. efterspørgsel af bæredygtige landbrugsprodukter
- I lyset af den vigende finanslovsfinansiering af Promilleafgiftsfonden for landbrug siden 2022 er der fokus på i højere grad at prioritere projekter, der har fokus på at få ny viden ud i landbrugserhvervet, der kan skabe en konkret forskel i forhold til bæredygtighed, natur, miljø, klima, økonomi og social balance.
- Fonden beder alle ansøgere forholde sig til, hvorvidt og hvordan projektet bidrager til reduktion af klimaudledninger i landbrugs- og fødevarerhvervet. Fonden etablerer fra og med bevillingsåret 2026 derfor ikke længere separate klimaopslag.
- Det fremgår af teksten om strategiens samfundsmæssige kontekst, at temaer som dyrevelfærd også kan være relevante for fonden, når det går på tværs af sektorer og produktionsformer.

Oversigt over den konkrete udmøntning af Promilleafgiftsfondens for landbrugs strategi

Promilleafgiftsfondens strategi indeholder

- Fondens formål, ståsted og strategiske målsætninger (s. 8-11)
- Rammer for opslag og tildelingskriterier (s. 12-16)
- Tilgang til effektvurdering og evaluering (s. 17-25)

Fonden

Formål

Ståsted

Målsætninger

Fondens formål og ståsted

Formål

Fondens formål er at styrke landbrugets og fødevarerindustriens udvikling.

Ståsted

Fonden fokuserer på at skabe bæredygtig vækst, robusthed og tilpasningsevne i dansk landbrug.

Fonden bygger på den særlige danske model, hvor løsninger udvikles i fællesskab til gavn for primærsektorens interesser.

Fondens strategiske målsætninger for vækst og udvikling

Strategiske målsætninger

- Understøtte erhvervets grønne omstilling, herunder klima, miljø, natur og biodiversitet. Særligt fokus på udmøntning af den grønne trepart, arealomlægning og multifunktionel landskabsplanlægning.
- Medvirke til at den grønne omstilling i dansk landbrug er bæredygtig også i social forstand, og herunder at skabe sammenhængskraft og attraktive arbejdspladser i erhvervet over hele landet
- Øge dansk landbrugs samfundsmæssige værdiskabelse, herunder landbrugets bidrag til økonomisk vækst og eksport

Fondens strategiske målsætninger og typer af projekter

Social balance

Fonden ønsker at støtte projekter, som understøtter, at den grønne omstilling af landbruget sker i balance med sociale hensyn. Fondens fokus er herunder at sikre et erhverv som skaber attraktive arbejdspladser og dermed bidrager til sammenhængskraften i hele landet.

Erhvervets grønne omstilling

Fonden ønsker at støtte projekter, som bidrager til landbrugets grønne omstilling og herunder reduceret udledning af drivhusgasser og næringsstoffer, cirkulær- og bioøkonomi, forbedret biodiversitet og naturkvalitet samt udbredelsen af grønne proteiner. Fonden ønsker at bidrage positivt til udmøntning af grøn trepart.

Samfundsmæssig værdiskabelse

Fonden ønsker at støtte projekter, som understøtter at den grønne omstilling af landbruget sker i balance med erhvervets samlede bidrag til vækst, arbejdspladser og eksport samt bidrager til at øge robusthed og tilpasningsevne i erhvervet.

Støtteformer

- Direkte
- Indirekte
- Evt. særopslag

Direkte og indirekte tætte

Direkte støtte

- Støtte til projekter med et specifikt selvvalgt formål inden for fondens lovgivningsmæssige ramme
- Der gives støtte til projekter af enhver størrelse.

Indirekte støtte

- Fonden yder støtte til projekter, der er indgivet til produktionsafgiftsfondene, og hvor produktionsafgiftsfondene ansøger Promilleafgiftsfonden for landbrug om medfinansiering.
- Medfinansiering fra Promilleafgiftsfonden skal stimulere de enkelte sektorerers bidrag til fondens formål.

Generelt opslag: Bæredygtig udvikling af landbrugssektoren

- Der gennemføres et fast årligt opslag ud fra strategien med fokus på projekter, der bidrager til en bæredygtig udvikling af landbrugssektoren.
- Bestyrelsen vil forholde sig eksplicit til projekternes betydning for klimaet

- ***Alle opslag har minimum 2 måneders ansøgningsfrist***
- ***I særlige tilfælde kan fondens bestyrelse beslutte at gennemføre særopslag***

Tildelingskriterier

Generelle tildelingskriterier

Projektspecifikke tildelingskriterier

Opslagsspecifikke tildelingskriterier

Tildelingskriterier - generelle og opslagsspecifikke

GENERELLE KRITERIER

De generelle kriterier gælder for alle ansøgninger på tværs af tema og arbejdsfelt. Omhandler de elementer, som Promilleafgiftsfonden bruger til at vurdere projektets grundlæggende egnethed.

- I hvor høj grad matcher projektet en eller flere af de strategiske målsætninger?
- Kan projektets resultater komme brede eller væsentlige dele af erhvervet til gavn?
- Inkluderer projektet samarbejde med relevante partnere på tværs af videninstitutioner, organisationer eller i øvrigt på tværs af værdikæden?
- Er der tydelig sammenhæng mellem projektets formål, mål, aktiviteter, leverancer og effekter?
- Er der taget skyldige økonomiske hensyn ved fastlæggelsen af projektets budget, herunder om der er udvist sparsommelighed?
- Har projektteamet tilstrækkelige kompetencer og dokumenterede erfaringer på området?

OPSLAGSSPECIFIKKE KRITERIER

I forbindelse med opslag kan der etableres særskilte tildelingskriterier, som muliggør vurdering af ansøgninger i forhold til deres værdiskabelse indenfor det pågældende opslag.

De valgte kriterier offentliggøres altid sammen med selve opslagene.

Tildelingskriterier - projektspecifikke

PROJEKTSPECIFIKKE KRITERIER

I tillæg til de generelle kriterier, bruges projektspecifikke tildelingskriterier til at vurdere og kvalificere projekter indenfor forskning, rådgivning og afsætningsfremme og indeholder vurderingskriterier, som er specifikke for disse typer af projekter

Forskning og udvikling

- Fører projektet til relevant, anvendelsesorienteret viden?
- Bidrager projektet til nyskabelse på området?
- Bygger projektet på solide og anerkendte data og er der opstillet valide forsøg og test?
- Udnytter projektet allerede eksisterende viden?
- Er der indtænkt aktiviteter, der sikrer at projektets resultater formidles til målgruppen?
- Planlægges resultater af forskningsprojektet offentliggjort i et videnskabeligt tidsskrift?

Videnformidling

- Omhandler projektet relevant, anvendelsesorienteret viden?
- Bygger projektet på anerkendt viden, analyser og lignede?
- Er der indtænkt aktiviteter, der sikrer at projektets resultater formidles til og implementeres i målgruppen hurtigt?

Afsætningsfremme

- Omhandler projektet afsætningsfremme af bæredygtige produkter?
- Er projektet afgrænset og konkret ift. effekt?
- Bidrager projektet med udbredelse af videnskabelig viden og faktuel information, der kan styrke afsætningen af produkter med fokus på bæredygtighed?
- Hvor stort et marked adresserer projektet?
- Hvor stor andel af den relevante målgruppe når aktiviteterne ud til?
- Skaber projektet nye afsætningsmuligheder og/eller nye markedskontakter?
- Udnytter projektet fødevarerhvervets styrkepositioner?

A field of purple chives is shown from a low angle, filling the frame. A semi-transparent white horizontal band is overlaid across the middle of the image. On the left side of this band, the word "Effekt" is written in a bold, dark green font. To the right of "Effekt", a vertical line separates it from the text "Indikatorer" and "To niveauer for måling", which are also in a bold, dark green font.

Effekt

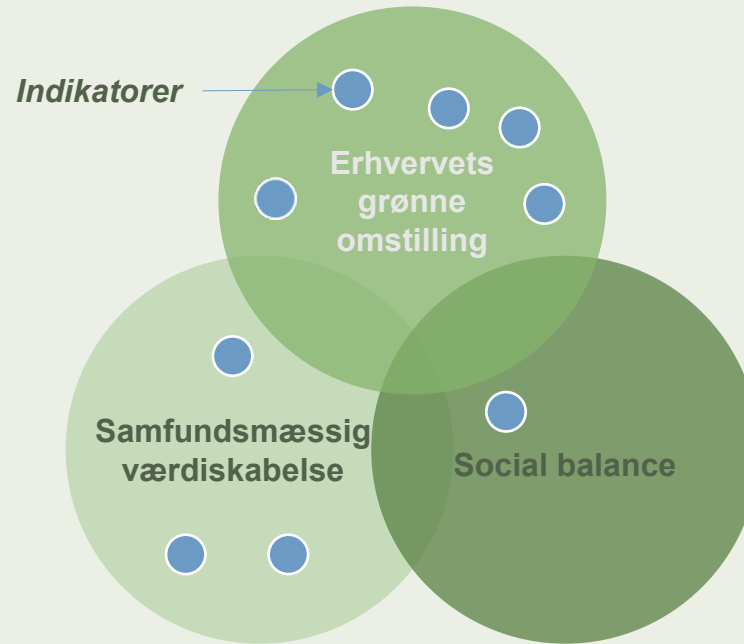
**Indikatorer
To niveauer for måling**

Effektindikatorer

Operationalisering af strategiske målsætninger

Fonden har udvalgt en række indikatorer indenfor hver af de tre strategiske målsætninger, som danner grundlag for effektivurdering og –monitorering.

Indikatorerne bør ikke opfattes som en udtømmende operationalisering af målsætningerne, idet fondens målsætninger dækker et bredere område end de udvalgte indikatorer, som illustreret i figuren til højre.

Figuren illustrerer sammenhæng mellem strategiske målsætninger og indikatorer. Figuren illustrerer ikke en vægtning fsv. angår fordeling af tilskud. Indikatorerne uddybes i bilag på side 22.

Indikatorer

Erhvervets grønne omstilling

- Drivhusgasudledning til atmosfære (CO₂e)
- Tab af næringsstoffer til vandmiljø (N & P)
- Pesticidanvendelse
- selvforsyningsgrad af planteprotein i Danmark
- Biodiversitet

Social balance

- Beskæftigelse og sammenhængskraft

Samfundsmæssig værdiskabelse

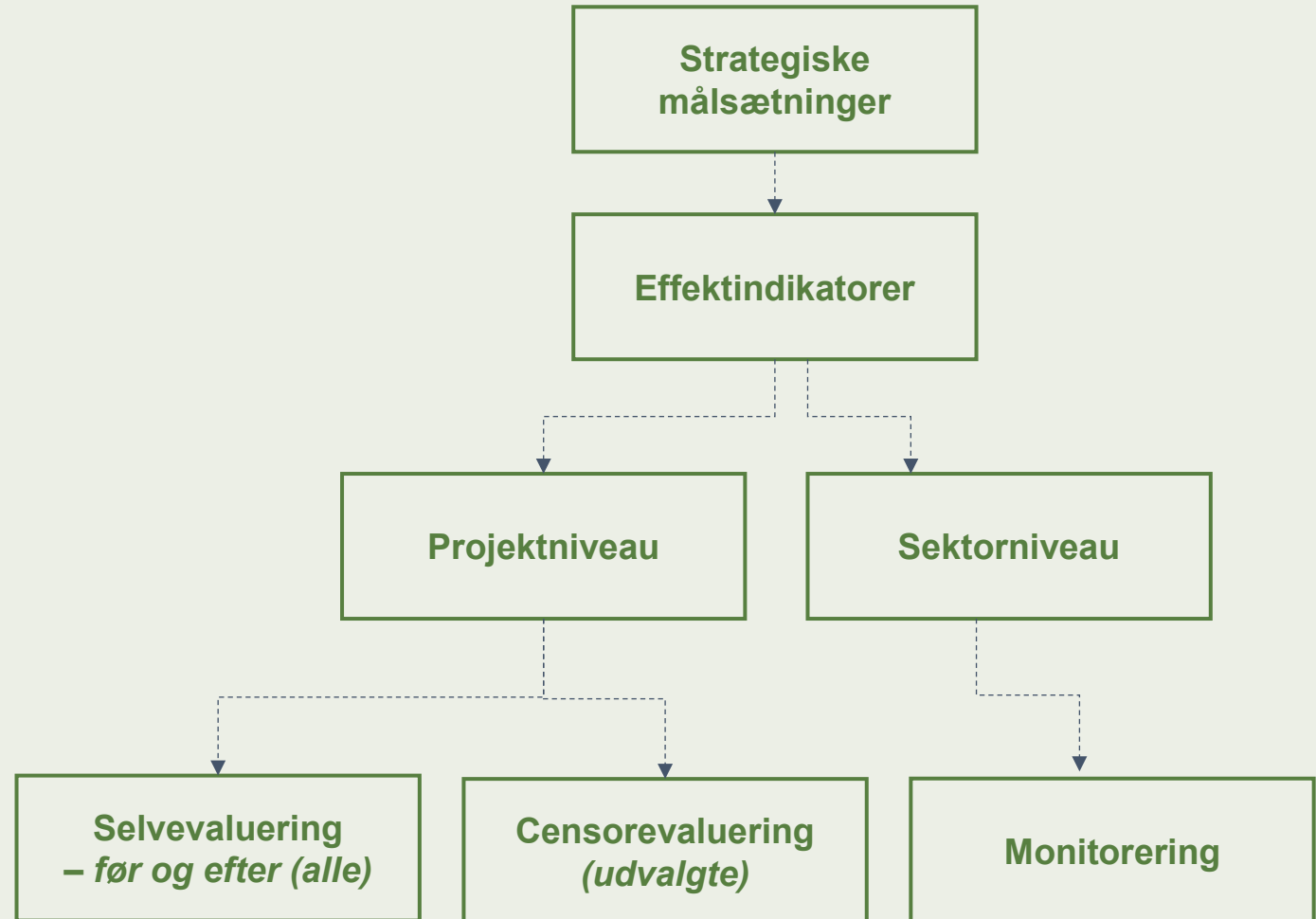
- Bruttofaktorindkomst
- Driftsresultat
- Eksport

To niveauer for måling

Vurdering og monitorering

Fondens udvalgte effektindikatorer anvendes til at:

- *Vurdere* det enkelte projekts effektskabelse i overensstemmelse med de krav fonden er underlagt vedr. effektvurdering – både ifm. ansøgning og efterfølgende evaluering af projektet.
- *Monitorere* udviklingen på sektorniveau over tid som grundlag for målretning af støttemidler. Udviklingen på sektorniveau danner ikke grundlag for vurdering af enkelte projekters eller fondens samlede effektskabelse, idet effektindikatorerne påvirkes af en lang række faktorer udenfor fondens kontrol.

Kvantitative mål

Aktiviteter
Leverancer
Effekter

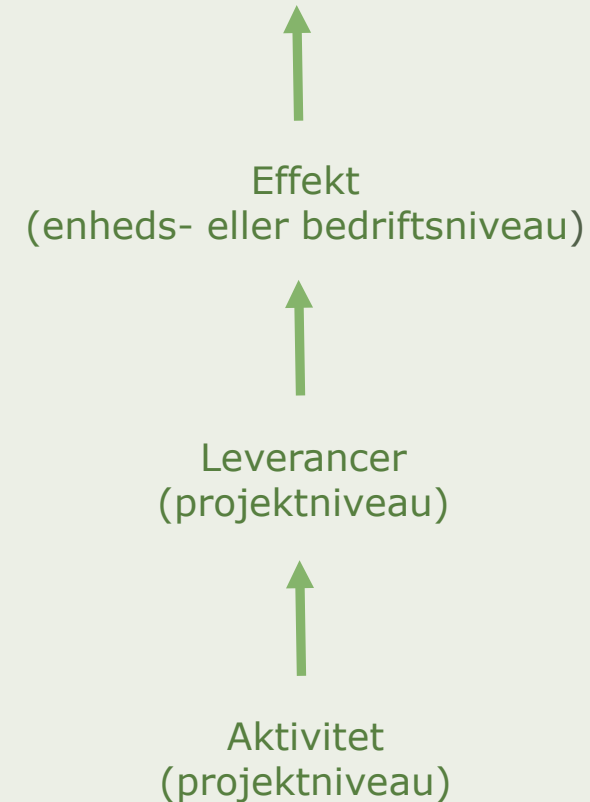
Målhierarki

Brug af kvantitative mål

Som led i vurderingen af den enkelte ansøgning i forhold til effektpotentialer skal ansøgere opstille tre kvantitative mål, der tilsammen udgør et målhierarki. De tre mål opstilles for projektets:

- **Aktiviteter**
- **Leverancer**
- **Effekter**

Sammenhæng til fondens strategiske mål

Målhierarki

Aktivetsmål

udgør et kvantitativt mål for de aktiviteter, der gennemføres i projektet. Det kan for eksempel være omfang af forskning, antal forsøg eller tests, antal kampagner, formidlingsaktiviteter m.v.

Leverancemål

udgør et kvantitativt mål for de umiddelbare output af aktiviteterne. Det kan for eksempel være det forventede antal publikationer, dokumentation, antal respondenter der nås gennem kampagner.

Effektmål

kan være et kvantitativt mål for effekten af, at en given ny metode eller teknologi spredes og tages i anvendelse på bedrifter. Effekten opgøres på en eller flere af fondens udvalgte effektindikatorer. Et effektmål er således typisk et kvalificeret bud på effekten af projektet på bedriftsniveau, når projektets resultater er implementeret.

Kvalificerede begrundelser for resultater og effekter

I ansøgningen redegøres der for, hvorfor det er sandsynligt, at de planlagte aktiviteter vil medføre de forventede umiddelbare resultater og kunne give anledning til de forventede effekter på for eksempel bedriftsniveau.

A close-up photograph of green wheat stalks, showing the grain heads and leaves. A semi-transparent white horizontal bar is overlaid across the middle of the image, containing the text 'Opfølgning' and 'Støttede projekter' separated by a vertical line.

Opfølgning

Støttede projekter

Opfølgning

Fonden lægger vægt på, at de støttede projekter skaber resultater, og at de får den ventede effekt hos primærproducenterne. Derfor vil der ske en systematisk opfølgning efter projektets afslutning. Det vil i praksis ske gennem en elektronisk indberetning til fondens sekretariat.

Når projektet er afsluttet, skal den projektansvarlige redegøre for aktiviteter, leverancer og forventede effekter i henhold til de opstillede mål for projektet.

Et antal projekter udtages årligt til fondens evaluering af aktiviteter, leverancer og effekt med brug af censorer. Dertil udarbejdes en temarapport for en andel af de udvalgte projekter, hvor deres samlede effektskabelse for samfundet og erhvervet vurderes. Konklusionerne formidles i en samlet evalueringsrapport.

Projektansvarlige skal opbevare og stille data til rådighed, der muliggør effektmåling af projekter i forbindelse med evaluering.

Bilag: Operationalisering af effektindikatorer

Indikator	Definition	Ambition*
1. Drivhusgasudledning til atmosfære (CO2e)	Årlig udvikling i udledning fra landbruget i CO2 ækvivalenter (tusind ton).	Reduktion af CO2e
2. Tab af næringsstoffer til vandmiljø (N & P)	a. Det hydrologiske års normaliserede diffuse N transport fra landbruget minus gennemsnittet af de forrige 4 års normaliserede diffuse N transport fra landbruget [ton N]. b. De diffuse kilders samlede fosfortilførsel fra land til kystvandene minus gennemsnittet af de forrige 4 års diffuse tilførsel af fosfor fra land til kystvandene* [ton P].	Reduceret tab af N til vandmiljø Reduceret tab af P til vandmiljø
3. Pesticidanvendelse	Seneste års opgjorte PBI (baseret på forbrugstal) for hele landbruget minus gennemsnittet for de forrige 4 års PBI.	Reduktion af PBI
4. Selvforsyningsgrad af planteprotein i Danmark	Seneste års opgjorte andel af dansk-produceret planteprotein	Reduceret andel importeret planteprotein
5. Biodiversitet	Seneste års opgjorte andel af Danmarks samlede landbrugsareal med en HNV-score (High Nature Value) på 5 eller mere	Forøgelse af andel
6. Beskæftigelse og sammenhængskraft	Antal beskæftigede indenfor landbrug og fødevarerindustri mv. udenfor København, Nordsjælland og Østjylland.	Forøgelse af beskæftigelsen
7. Bruttofaktorindkomst	Senest opgjorte bruttofaktorindkomst for hele landbruget fratrukket gennemsnittet for de forrige 4 års bruttofaktorindkomst, alle tal korrigeret til december 2020-prisindeks.	Forøgelse af bruttofaktorindkomst
8. Driftsresultat	Senest opgjorte driftsresultat for hele landbruget fratrukket gennemsnittet af de forrige 4 års driftsresultater i tusind kr., alle tal korrigeret til december 2020-prisindeks.	Forbedring af driftsresultat
9. Eksport	Senest opgjorte tal for fødevarereksport i mia. kr. fratrukket gennemsnittet af de forrige 4 års eksport, alle tal korrigeret til december 2020-prisindeks.	Forøget eksport

*Ambitionen udtrykker fondens ønske om at understøtte en udvikling i sektoren. Dette er relevant som parameter for opsamling af viden om fondens aktiviteter og monitorering af sektorudviklingen, men ikke som selvstændig opgørelse af projekternes effektskabelse.

Fakta om Promilleafgiftsfonden for landbrug

Promilleafgiftsfonden for landbrug har med hjemmel i landbrugsstøtteleven til formål at styrke landbrugets og fødevarerindustriens udvikling. Fonden kan yde støtte til forskning og forsøg, produktudvikling, rådgivning, uddannelse, kontrol, sygdomsforebyggelse- og bekæmpelse, afsætningsfremme samt særlige aktiviteter, som er godkendt af fødevarerministeren.

Fondens finansiering kommer fra en bevilling på den årlige finanslov til Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Bevillingen overføres til Promilleafgiftsfonden for landbrug.

Fondene ledes af en faglig bestyrelse, der er sammensat af repræsentanter for erhvervet og offentlige interessenter. Det er bestyrelsen, der vurderer ansøgninger og beviliger tilskud til projekter. Administrationen varetages af fondssekretariatet i Landbrug & Fødevarer.

Kontaktoplysninger

Promilleafgiftsfonden for Landbrug
Vesterbrogade 4, 4. sal
1620 København V

Telefon: 3339 4000
Promilleafgiftsfonden.dk
promilleafgiftsfonden@promilleafgiftsfonden.dk

Promilleafgiftsfonden for landbrug